

at gaa hen. Man kan nævne Umhyndiggørelse, men det er og bliver en Raadssag, og hun kan saa Manden umhyndiggjort, og det er et Krav, der ofte rækker videre, end hendes Maal og Ønsker gaa, thi det rækker til at ødelægge ham i hans borgerlige Stilling, og det er maatte noget, som hun ikke ønsker, og som hun aldeles ikke har Gavn af. § Art. 1393, hedder det: "Mandens Kreditorer kunne ikke forlange Dækning af det indbragte Gods." Dette staar alt sammen i den ny tyffe Lovbog, der blev vedtagen gennem en meget haard Kamp mellem de fremfrittsvenlige Partier i Tyskland og de konservative, og hvor de konservative sejrede, selv i den Lovbog, som de gennemførte, staa disse Bestemmelser til Betryggelse for Konen, Bestemmelser, der ere et Eldorado for hende i Forhold til dem, vi nu have her i Danmark.

Endelig vil jeg sige med Hensyn til en Bemærkning af det ærede Medlem for Midtelfaart (Lohmann) om, at hvis vi skulde holde os til Luther, saa skulde man ikke røre ved det Forslag, vi her have indbragt, saa skulde vi lade det blive ved det gamle. (Lohmann: Det sagde jeg ikke). Sagde det ærede Medlem ikke det? Jeg forstod ikke rettere, end at det ærede Medlem sagde, at efter Luthers Mening — og det var ogsaa den Bending, den højtærede Minister benyttede sig af — skulde hvert Land have sin Sæd og sine Skikke. Hvis det ikke betyder, at vi skulle lade det blive ved det gamle, saa er der ingen Indvending i den Tale. Men under alle Omstændigheder vil jeg sige, at det er at tage Luthers Ord forsængelig eller gøre forkert Brug deraf. Thi Luther nøjes ikke med at sige, at man skal lade ethvert Land ordne det, som det vil, men han siger saa skarpt, som det er muligt, at det skal være saaledes, at de gejstlige ikke blande sig i den Sag, Ægtefæbet er en verdslig Indretning, siger han, saavel som Klæder og Sko, og hvad mere det er, som staar i det Citat, jeg har anført i Betænkningen, det er noget, man skal lade Borgeramfundet ordne. Med Hensyn til Luthers eget Ægtefæb, hvor den højtærede Minister drog i Tvivl min Berettigelse til at sige i Betænkningen, at han selv var borgerlig viet, skal jeg indskrænke mig til at citere en Udtalelse af en Autoritet, som sikkert ogsaa den højtærede Minister vil høje sig for, nemlig Dr. Rudelbach, der vel nok er en af de største Autoriteter, vi have paa dette Omraade. Han siger i sit lille Skrift: Det borgerlige Ægtefæb fra 1851: "Maatte vil man heller ikke foragte den Notits, at Luthers eget Ægtefæb med Katarine af Bora var ligesom et borgerligt Ægtefæb (blot i Benner's Dørbørelse), og

at han senere sanktionerede det ved en solen Kirkegang, men at han i sine Breve bestandig taler om hin Forbindelse som sin Copulation." Det er Rudelbach's Vidnesbyrd om den Ting, saa jeg tror at have Ret til at sige, hvad jeg sagde. Hermed anbefaler jeg paa ny Flertallets Endringsforslag til det høje Ting.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Bardenhej): Ja, den ærede Ordfører har været saa overmaade stærkt til at citere i Dag, saa det kan maatte ogsaa være tilladt mig, skønt Tiden er saa stærkt fremrykket, at bruge et lille Citat, det skal være ganske kort; jeg haaber, den højtærede Formand meddeler Samtykke dertil. Det er et Citat af en Udtalelse af S. A. Hansen, hvem man dog maatte ikke vil behøve for ikke at have været taget Lovgivningsmagtens Ret, paa alle Omraader, til enhver Tid, en Udtalelse, han kom med i Folketingets anden Session. Den findes i Tidenden Sp. 1415—16. Han siger: "Der er blevet sagt, at den nærværende lovgivende Magt i Staten har en dobbelt Lovgivningsmagt med Hensyn til Folketirken, men jeg siger, den har ikke denne Lovgivningsmagt, den har Myndighed til at bestemme samtlige Religionsamfund's ydre Forhold til Staten, men har ikke Ret til at bestemme noget som helst om noget kirkeligt Samfund's indre Forhold". Saa skal jeg i øvrigt kun sige, at naar den ærede Ordfører mente, at dette Lovforslag er fuldstændig udtømmende med Hensyn til Spørgsmaalet om de Folks Stilling med Hensyn til Folketirken, der have ladet sig nøje med den borgerlige Vielse, gennem den Bestemmelse, der findes om, at enhver Præst er berettiget til at foretage den kirkelige Vielse, saa tilstaar jeg, det gaar over min Forstand, hvorledes dette Spørgsmaal dermed er klaret. Fordi enhver Præst har Lov til at nægte, at indvie et borgerligt Ægtefæb, er dog dermed ikke det Spørgsmaal afgjort, hvorledes de, der lade sig nøje med borgerligt Ægtefæb, ere stillede, over for Kirken. Jeg maa derfor fremdeles holde paa, at Spørgsmaalet om Folketirkens Stilling over for dem er og vil blive aabent, ogsaa efter Gennemførelsen af denne Lov, hvis man kunde tænke sig en saadan Gennemførelse. Naar den ærede Ordfører citerede Loven om Daabstvangs Afstæffelse, og anførte, at der ikke var truffet den Afgørelse, at de Forældre, der ikke lade deres Børn døbe, ikke længere skulle henhøre til Folketirken, vil jeg ogsaa der hævde, at Spørgsmaalet staaar ganske aabent, det er ikke afgjort nogen Stude, og Loven selv omtaler